HỌC LIỆU SỐ • DỰ ÁN KHKT THPT

HIỂU MÌNH TÌM NGÀNH CHỌN TRƯỜNG

Một hành trình khám phá, đối chiếu và tự lựa chọn

Cẩm nang tham khảo dành cho học sinh THPT

Kết quả trắc nghiệm không thay thế quyết định của người học

Mục lục và cách sử dụng

Cẩm nang này giúp em đọc kết quả Holland, tổ chức thông tin và lập một bước tìm hiểu tiếp theo. Nội dung được thiết kế để có thể sử dụng cùng website của đề tài hoặc trong hoạt động hướng nghiệp tại lớp.

Phần I. Khám phá sở thích

Trang 3–8: Sáu nhóm sở thích Holland (RIASEC) và cách suy nghĩ về những hoạt động thường ngày.

Phần II. Đối chiếu và lựa chọn

Trang 9: Phiếu khám phá bản thân. Trang 10: Cách đọc thuật toán đối chiếu. Trang 11: Xử lý trường hợp kết quả khác mong muốn. Trang 12: So sánh 2–3 trường đại học.

Phần III. Kiểm tra thông tin và lập kế hoạch

Trang 13: Các bước xác minh nguồn tuyển sinh. Trang 14: Kế hoạch một tuần tiếp theo và lời kết.

Mỗi trang có một gợi ý thực hành ngắn. Em có thể ghi chép vào sổ cá nhân, không cần gửi thông tin riêng lên website.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Chọn một hoạt động đã từng làm, viết vì sao em thấy hứng thú. Đừng vội gắn nó với một nghề cụ thể.

R – Nhóm Thực tế

Những bạn hứng thú với nhóm Thực tế thường thích thực hành, thao tác với dụng cụ, quan sát thiết bị hoặc làm ra sản phẩm nhìn thấy được. Điều này không có nghĩa các bạn chỉ thích công việc chân tay; nhiều ngành kỹ thuật cũng cần tư duy phân tích, tính toán và làm việc nhóm.

Tự đặt câu hỏi

Em có từng hào hứng khi sửa một món đồ, lắp một mô hình hoặc tìm hiểu một cỗ máy? Mình thích khâu thực hiện hay khâu tìm hiểu nguyên lý? Câu trả lời giúp nhận diện loại hoạt động mà em muốn thử thêm.

Khi tìm hiểu ngành

Có thể bắt đầu từ những lĩnh vực có nội dung thực hành như kỹ thuật, công nghệ hoặc môi trường. Tuy nhiên, cần đọc chương trình đào tạo và yêu cầu môn học của từng ngành.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Viết tên một hoạt động thực hành em muốn thử trong tháng này, cùng vật dụng hoặc kiến thức cần chuẩn bị.

I – Nhóm Nghiên cứu

Nhóm Nghiên cứu thường hứng thú với khám phá nguyên nhân, phân tích dữ liệu và tìm lời giải cho câu hỏi chưa rõ. Sở thích này có thể xuất hiện ở nhiều môn học, từ khoa học tự nhiên đến xã hội.

Tự đặt câu hỏi

Khi gặp một hiện tượng lạ, em muốn tự tìm câu trả lời hay thích nghe lời giải có sẵn? Em từng đặt một giả thuyết rồi kiểm tra bằng số liệu, thí nghiệm hoặc đọc tài liệu chưa?

Khi tìm hiểu ngành

Những ngành có hoạt động nghiên cứu đòi hỏi sự kiên trì, trung thực với bằng chứng và phương pháp làm việc rõ ràng. Nên xem các học phần phương pháp, thực hành và yêu cầu nền tảng.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Chọn một câu hỏi em tò mò; tìm hai nguồn đáng tin cậy và ghi lại điểm giống, khác nhau trong lời giải.

A – Nhóm Nghệ thuật

Nhóm Nghệ thuật liên quan khả năng biểu đạt và niềm vui khi sáng tạo ý tưởng, hình ảnh, ngôn ngữ hoặc trải nghiệm. Không phải tất cả người thích sáng tạo đều phải làm nghệ sĩ; tư duy sáng tạo có thể kết hợp với công nghệ, truyền thông và nhiều lĩnh vực khác.

Tự đặt câu hỏi

Em thích viết, thiết kế, diễn đạt, vẽ hay tìm một cách trình bày mới? Mình thích tạo ra ý tưởng ban đầu hay hoàn thiện nó thành sản phẩm dùng được?

Khi tìm hiểu ngành

Hãy xem ngành có yêu cầu hồ sơ năng lực, môn năng khiếu hoặc sản phẩm thực hành hay không. Cũng cần tìm hiểu kỹ thuật và kiến thức nền đi kèm.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Chọn một vấn đề gần gũi ở trường, thử trình bày một thông điệp bằng áp phích, bài viết hoặc thiết kế số.

S – Nhóm Xã hội

Nhóm Xã hội thường thích lắng nghe, hướng dẫn, giao tiếp và hỗ trợ người khác. Việc quan tâm đến con người có thể xuất hiện trong giáo dục, y tế, dịch vụ cộng đồng và nhiều công việc khác.

Tự đặt câu hỏi

Khi bạn bè cần giải thích bài học, em có hứng thú giúp đỡ không? Em thích làm việc trực tiếp với người khác hay thích hỗ trợ thông qua tài liệu và công cụ?

Khi tìm hiểu ngành

Các lĩnh vực hướng đến con người có thể yêu cầu kỹ năng chuyên môn và trách nhiệm rất cao. Không nên chỉ dựa vào ý muốn giúp người khác mà bỏ qua yêu cầu đào tạo.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Lập kế hoạch giúp đỡ một bạn học trong nhiệm vụ cụ thể, rồi tự đánh giá cách giao tiếp của mình.

E – Nhóm Quản lý

Nhóm Quản lý thể hiện sự hứng thú với tổ chức công việc, dẫn dắt hoạt động, thuyết phục và phát triển ý tưởng. Một học sinh thích điều phối nhóm chưa chắc sẽ thích mọi vị trí quản lý, nên cần thử nhiều hoàn cảnh khác nhau.

Tự đặt câu hỏi

Em có thích nhận nhiệm vụ lập kế hoạch cho lớp, giới thiệu ý tưởng hoặc giải quyết bất đồng trong nhóm? Phần nào khiến em hứng thú nhất?

Khi tìm hiểu ngành

Có thể đọc về kinh doanh, quản trị, marketing hoặc hoạt động tổ chức. Nên tìm hiểu cả việc phân tích số liệu, quản lý thời gian và trách nhiệm khi làm việc với người khác.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Thử tổ chức một hoạt động nhỏ có mục tiêu, phân công, thời hạn và cách đánh giá kết quả.

C – Nhóm Nghiệp vụ

Nhóm Nghiệp vụ thường thấy hứng thú khi tổ chức thông tin, kiểm tra chi tiết và thực hiện quy trình rõ ràng. Khả năng sắp xếp và xử lý dữ liệu được dùng ở rất nhiều lĩnh vực.

Tự đặt câu hỏi

Em có thích lập bảng, quản lý lịch, kiểm tra tính chính xác hoặc hoàn thiện một quy trình? Em thấy thoải mái khi làm việc theo bước hay muốn linh hoạt hơn?

Khi tìm hiểu ngành

Có thể tìm hiểu các ngành liên quan tài chính, kế toán, dữ liệu hoặc quản lý hệ thống. Dù vậy, phải đọc mô tả công việc và yêu cầu năng lực cụ thể thay vì suy ra từ tên nhóm.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Tạo một bảng theo dõi nhỏ cho hoạt động học tập; kiểm tra xem nó có giúp em giảm sai sót không.

Phiếu tự khám phá bản thân

Phiếu này không có đáp án đúng sai. Em có thể ghi ra sổ hoặc sử dụng phần hoạt động trên website để tự suy nghĩ và trao đổi với người đồng hành.

Ba điều cần ghi

1. Môn học: Em chọn ba môn mình muốn tìm hiểu thêm và viết hoạt động cụ thể khiến mình hứng thú, không chỉ chọn môn có điểm cao.

2. Trải nghiệm: Hãy nhớ lại một việc em đã làm và cảm thấy muốn tiếp tục. Đó có thể là viết một bài, thiết kế sản phẩm, phân tích dữ liệu hoặc giúp đỡ một người bạn.

3. Điều còn phân vân: Em chưa thử hoạt động nào? Có điểm nào giữa sở thích và việc học khiến em muốn tìm hiểu kỹ hơn?

Chia sẻ và lắng nghe

Nếu muốn, hãy trao đổi với một bạn hoặc giáo viên. Lắng nghe nhận xét khác nhau nhưng không để ai quyết định toàn bộ lựa chọn thay mình.

Cuối phiếu, em chỉ cần viết một hành động cụ thể trong tuần tới để hiểu thêm về hướng mình quan tâm.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Ghi: “Em muốn thử... vì...” và “Em cần tìm thêm thông tin về...”. Hai câu này hữu ích hơn việc chốt ngay một nghề.

Thuật toán đối chiếu hoạt động thế nào?

Website của đề tài sử dụng trắc nghiệm khám phá sở thích như một phần dữ liệu đầu vào. Học sinh tiếp tục chọn môn học yêu thích và những tiêu chí quan tâm khi tìm hiểu ngành học.

Quy trình năm bước

Bước 1. Kiểm tra câu trả lời; nhận diện tình huống chưa trải nghiệm và yêu cầu bổ sung nếu dữ liệu quá ít.

Bước 2. Tính điểm trung bình cho sáu nhóm sở thích R, I, A, S, E, C. Nếu hai nhóm bằng nhau, giữ lại cả hai.

Bước 3. Đối chiếu nhóm sở thích với mô tả ngành, môn học yêu thích và tiêu chí lựa chọn.

Bước 4. Sắp xếp các nhóm ngành nên tìm hiểu theo điểm đối chiếu minh họa và nêu lý do.

Bước 5. Gợi ý việc cần làm tiếp theo: đọc chương trình đào tạo, so sánh trường hoặc thử một hoạt động liên quan.

Lưu ý: Điểm đối chiếu không phải xác suất phù hợp, không chứng minh năng lực và không dự đoán khả năng trúng tuyển.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Hãy tự mô tả bằng một câu: “Website gợi ý ngành để em tìm hiểu thêm, không chọn nghề thay em.”

Khi kết quả khác điều em mong muốn

Một bạn thích Tin học nhưng có điểm nổi bật ở nhóm Nghệ thuật không cần bỏ ngay sở thích của mình. Tin học có nhiều hoạt động khác nhau, trong đó có thiết kế trải nghiệm và xây dựng sản phẩm sáng tạo.

Ba bước để đối chiếu

1. Đọc lại biểu đồ: Em thích những loại hoạt động nào và vì sao?

2. Làm rõ ngành đang quan tâm: Ngành đó học gì, cần môn học nào, công việc sau này có những dạng nhiệm vụ gì?

3. Tìm điểm giao thoa: Có ngành hoặc hướng chuyên sâu nào liên kết sở thích với môn học yêu thích không?

Nếu năng lực học tập hiện tại chưa đáp ứng tốt yêu cầu ngành, hãy xem xét điều cần cải thiện và lập một kế hoạch nhỏ. Không nên làm lại trắc nghiệm nhiều lần chỉ để có một kết quả hợp ý.

Thầy cô, gia đình và những người có kinh nghiệm có thể giúp em đặt thêm câu hỏi. Quyết định lựa chọn cần dựa trên nhiều nguồn thông tin và trải nghiệm thực tế.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Viết hai dòng: “Điều em thích là…” và “Điều em chưa rõ về ngành là…”. Sau đó tự chọn nơi kiểm chứng.

Một ngành – Nhiều trường

Ngay cả khi cùng đào tạo một ngành, hai trường có thể có chương trình, điều kiện tuyển sinh và hoạt động thực hành khác nhau. Một bảng so sánh có nguồn giúp em nhìn rõ các lựa chọn.

Cách lập bảng so sánh

Cột thứ nhất: Tên trường và liên kết tuyển sinh chính thức.

Cột thứ hai: Chương trình đào tạo và những học phần em quan tâm.

Cột thứ ba: Phương thức, điều kiện xét tuyển theo đúng năm áp dụng.

Cột thứ tư: Học phí, chi phí và điều kiện sinh hoạt cần cân nhắc.

Cột thứ năm: Câu hỏi chưa giải đáp và nguồn cần tiếp tục kiểm tra.

Nếu chưa tìm được dữ liệu, ghi “Chưa xác minh” thay vì tự điền. Sau khi so sánh, hãy giải thích tiêu chí nào thực sự quan trọng đối với hoàn cảnh của em.

Không có một bảng xếp hạng phù hợp cho tất cả học sinh. Công cụ chỉ giúp em nhìn các yếu tố theo một cách rõ ràng hơn.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Mở trang tuyển sinh của hai trường em quan tâm. Ghi năm công bố, hai điểm giống nhau và một điểm khác nhau.

Kiểm tra nguồn tuyển sinh đáng tin cậy

Thông tin tuyển sinh có thể thay đổi theo từng năm. Một ảnh chụp màn hình hoặc bài đăng chia sẻ lại không đủ để xác nhận học phí, phương thức xét tuyển và tổ hợp môn.

Bốn câu hỏi kiểm tra nguồn

Ai công bố? Ưu tiên website và văn bản tuyển sinh chính thức của trường hoặc cơ quan có thẩm quyền.

Khi nào? Kiểm tra ngày đăng, năm tuyển sinh và các thông báo điều chỉnh sau đó.

Nói về điều gì? Phân biệt trang mô tả chương trình đào tạo với trang quy định tuyển sinh.

Có thể đối chiếu ở đâu? Lưu liên kết và xem lại khi có thông báo cập nhật.

Trên website của đề tài, danh mục trường chỉ đưa ra cổng thông tin để học sinh tra cứu. Công cụ không tự công bố thông tin học phí hoặc khẳng định ngành nào đang tuyển tại trường nào.

Nếu gặp dữ liệu mâu thuẫn, hãy ghi rõ nội dung chưa kiểm tra và tìm thông báo chính thức mới nhất.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Chọn một thông tin tuyển sinh; ghi đường dẫn nguồn và ngày em đã kiểm tra.

Kế hoạch một tuần tiếp theo

Điều quan trọng nhất sau một bài trắc nghiệm là em biết phải làm gì tiếp. Kết quả không phải điểm kết thúc của quá trình hướng nghiệp mà là gợi ý để bắt đầu khám phá có căn cứ.

Kế hoạch bảy ngày

Ngày 1: Đọc lại hai hoặc ba nhóm sở thích nổi bật và viết một việc mình từng trải nghiệm.

Ngày 2: Lựa chọn hai nhóm ngành hoặc ngành học muốn tìm hiểu thêm.

Ngày 3: Đọc chương trình đào tạo chính thức của một ngành.

Ngày 4: Tìm thông tin tuyển sinh của hai trường và ghi rõ năm áp dụng.

Ngày 5: Lập bảng so sánh những tiêu chí có ý nghĩa với mình.

Ngày 6: Trao đổi với thầy cô hoặc người thân về một điều còn phân vân.

Ngày 7: Chọn một trải nghiệm nhỏ để thử trong tháng tiếp theo.

Hãy nhớ rằng sở thích, khả năng và hoàn cảnh có thể phát triển. Việc lựa chọn ngành học cần được xem xét bằng những thông tin có nguồn và trải nghiệm của chính em. Một công cụ tốt không quyết định thay em, mà giúp em tự đặt câu hỏi và chuẩn bị cho lựa chọn của mình.

GỢI Ý THỰC HÀNH

Em muốn biết thêm điều gì về bản thân hoặc ngành học trong tuần tới? Hãy ghi một câu hỏi cụ thể để bắt đầu.